

Veilig werken op hoogte

Arbo informatieblad 4

Werken op hoogte is 'hoog risicovol werk', omdat het tot ernstig letsel kan leiden. Bij werkzaamheden in bos en natuur wordt veel op hoogte gewerkt, zoals bij boomverzorging en bij het ophangen en schoonhouden van nestkasten. Hoe kan dit werk zo veilig mogelijk uitgevoerd worden?

1 Stel risico's vast bij 'werken op hoogte'

- Ga bij elke werksituatie na welke specifieke risico's er zijn bij het werken op hoogte, zoals:
 - Moet er gewerkt worden met zware of gevaarlijke machines?
 - Moeten zware, grote of onhandige materialen getild worden?
 - Zijn er obstakels onder de werkplek (hekken, randen, stenen, die het letsel bij een val kunnen verergeren?)
- Neem, als inderdaad sprake is van valgevaar, altijd afdoende maatregelen.

LET OP: de ladder mag alleen worden gebruikt als andere middelen niet geschikt zijn. Bij het werken op een ladder moet vaak ook valbeveiliging gebruikt worden: niet bij gebruik voor klimmen of dalen (tot maximaal 10 m. mits ervaren klimmer) of voor een korte handeling, wel als de ladder gebruikt wordt als werkplek. Werk met valbeveiliging vanaf een (voet)hoogte > 2,5 m., maar ook bij 'risicoverzwarende' omstandigheden, zoals een gevaarlijke ondergrond (een hek, betonnen paaltjes, stenen e.d.), andere bijzondere risico's. Beoordeel elke situatie zorgvuldig.

2 Bepaal de veiligste werkwijze

- Gebruik het beslisschema op pag. 2 en bepaal de veiligste werkwijze met: steiger; hoogwerker; werkplateau / trap; ladder; positioneringssysteem of klimmen.

LET OP: Economische beperkingen kunnen meewegen, maar slechts beperkt! Een keuze om economische redenen mag nooit leiden tot een gevaarlijke werksituatie

- Stel vast welke middelen nodig zijn om op hoogte te werken (machines, gereedschap, materialen, persoonlijke beschermingsmiddelen) en wie het werk het beste kunnen doen (op basis van opleiding en ervaring).
- Maak aanvullend, als dat nodig is, duidelijke afspraken met terreinbeheerder / (onder)aannemers over veiligheid op de werkplek, bijvoorbeeld over wegzettingen, op afstand houden van publiek, verplaatsen van vee e.d.
- Zorg er voor dat de alle noodzakelijke middelen tijdig op de werkplek aanwezig zijn.
- Instrueer de medewerkers van tevoren goed.

3 Zorg ook tijdens het werk voor de veiligheid

- Laat medewerkers bij voorkeur niet alleen werken (bij klimwerkzaamheden altijd met z'n tweeën werken).
- Gebruik geen materialen met defecten, zoals lijnen, harnassen, ladders e.d. en zorg er voor dat er voldoende reserve-materiaal op de werkplek aanwezig is.
- Laat de boomverzorger altijd ter plaatse de risico's inschatten, voldoende maatregelen nemen, of afzien van het werk
- Gebruik handige manieren (bijv. touw met katrol) om grote / zwaardere spullen naar boven te brengen. Til geen spullen zwaarder dan 10 kilo een ladder op!
- Zorg voor goede communicatieapparatuur als visueel contact tussen grondman en klimmer niet mogelijk is.
- Gebruik altijd valbeveiliging bij het werk in een hoogwerker, en ook bij werken op de ladder, als deze wordt gebruikt als werkplek.
- Gebruik de hoogwerker in bepaalde weersomstandigheden niet meer: bijv. bij sterke wind (meer dan windkracht 6), regen, sneeuw, hagel, ijzel, rijp, mist, onweer, hitte en kou.
- Staak ook klimwerkzaamheden en het werken op een steiger bij sterke wind (vanaf windkracht 6).

Opleiding medewerkers bij werken op hoogte

- Boomverzorgers: certificaat uitvoerder boomverzorging of European treeworker. Niveau is afhankelijk van het soort werkzaamheden.
- Bij gebruik van hoogwerker of steiger: cursus / training voor gebruik steiger / hoogwerker.
- BHV / HGA, reddend klimmen.

Meer informatie

Arbocatalogus Bos en Natuur:

www.arbocatalogusbosenatuur.nl

Al-bladen: www.boschap.nl, zoals veilig werken met ladder, hoogwerker, ophangen van nestkasten, veilig werken langs de weg.

Stroomschema stabiele werkplek op hoogte

Toelichting op stroomschema

- Uitgangspunt bij werken op hoogte is dat een ladder geen werkplek is en alleen wordt gebruikt waar andere middelen niet kunnen worden ingezet.
- Beoordeel daarom de situatie vooraf en maak met behulp van het stroomschema 'stabiele werkplek op hoogte' een bewuste keuze voor het gebruik van hulpmiddelen zijnde:
 - 1 Hoogwerker of
 - 2 Steiger of rolsteiger of
 - 3 Werkplateau
 - 4 Kies pas voor een ladder of positioneringssysteem als bovenstaande middelen niet mogelijk zijn.
- Leid medewerkers op voor het juist gebruik van steigers / rolsteigers en/of hoogwerkers. Geef medewerkers een duidelijke instructie bij het werken op een werkplateau / trap / ladder.
- Bij zwaar tillen, zoals genoemd in het schema, is niet alleen het gewicht belangrijk, ook hoe handig de last te tillen is. Een gewicht van 5 kilo mag de ladder op genomen worden, maar is het gewicht hoger dan moeten er afwegingen gemaakt worden of de ladder nog wel geschikt is. Bij een gewicht van meer dan 10 kilo is de ladder niet meer geschikt. Zwaar tillen kan soms voorkomen worden door lasten te hijsen.
- Bij een te zachte, ongelijke of gladde ondergrond kan een ladder verzakken of wegglijden.
- Een positioneringssysteem bestaat uit lijnen en zitje of gordel. Hiermee wordt een werkpositie op hoogte gemaakt, aangevuld met valbeveiliging.
- Valbeveiliging (aanlijnen in de werkbak) is verplicht bij gebruik van de hoogwerker. Bij het werken op een ladder kan eveneens valbeveiliging nodig zijn. Dit is niet het geval als de ladder gebruikt wordt voor het klimmen of dalen (of voor een korte handeling), wel als de ladder gebruikt wordt als werkplek. Werk met valbeveiliging vanaf een (voet)hoogte > 2,5 meter, maar ook bij 'risicoverzwarende' omstandigheden, zoals een gevaarlijke ondergrond (een hek, betonnen paaltjes, stenen e.d.). Beoordeel daarom elke situatie zorgvuldig.

Economische beperkingen kunnen meewegen, maar slechts beperkt. Een keuze vanwege economische redenen mag nooit leiden tot een gevaarlijke werksituatie.